

МИТНІ ПЛАТЕЖІ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Державний бюджет України (далі – держбюджет) представляє собою стратегічний план формування та розподілу фінансових ресурсів держави для реалізації завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади та місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду. Найважливішою складовою його поповнення є податкові надходження, до яких відносяться і митні платежі (рисунком 1).

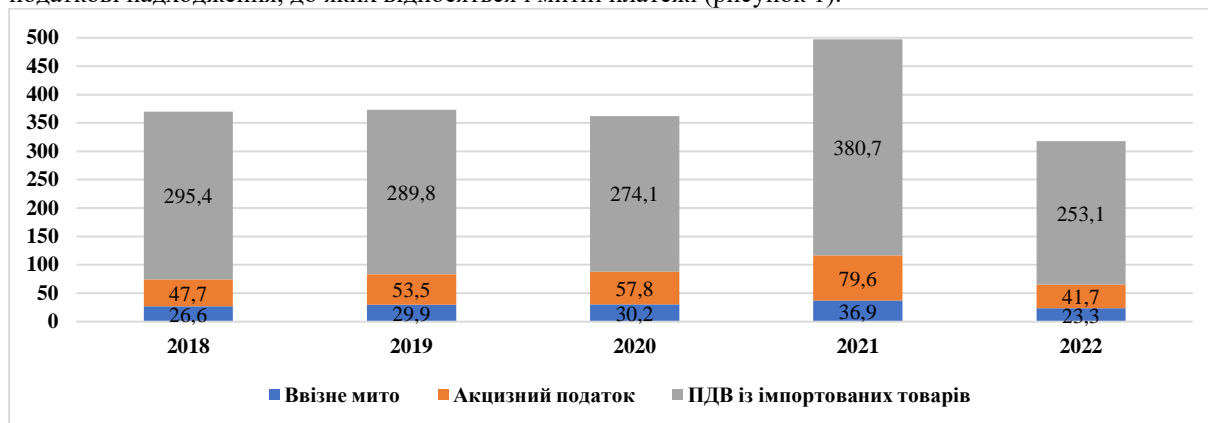

Рис. 1. Надходження митних платежів до Державного бюджету України, млрд грн [1]

Після введення в Україні воєнного стану характер та розмір надходжень до держбюджету у вигляді митних платежів зазнали значних змін. Зокрема, у 2018 та 2019 роках сумарно ввізне мито, акцизний податок та податок на додану вартість (далі – ПДВ) надходили приблизно на одному рівні – 369 та 373 млрд грн відповідно. У 2020 році держбюджет отримав від митниці на 3% менше коштів – 362,1 млрд грн. За підсумками 2021 року було перераховано до бюджету найбільшу за досліджуваним періодом суму митних платежів – 497,2 млрд, з яких, ввізне мито – 36,9 млрд грн, акцизний податок – 79,6 млрд, грн ПДВ – 380,7 млрд грн.

У 2022 зменшення надходження митних платежів впало на 36% – до 318,1 млрд грн: ввізне мито – 23,3 млрд грн, акцизний податок – 41,7 млрд грн, ПДВ – 253,1 млрд грн. Зменшення доходу від митниці зумовлене наступними чинниками: 1) запровадженням спрощеного порядку ввезення гуманітарної допомоги для донорів; 2) тимчасовим звільненням від оподаткування товарів та транспортних засобів ввізним митом (всіх суб'єктів господарювання) та ПДВ (суб'єктів господарювання, які зареєстровані платниками єдиного податку I, II та III (крім тих, що сплачують 3% доходу) груп); 3) введенням в дію спрощеної процедури звільнення від оподаткування ПДВ лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них; 4) припинення видачі на ввезення та анулювання вже раніше виданих дозволів на видавничу продукцію з російської федерації та, фактично, повна заборона до її ввезення; 5) продовження строку звільнення брухту чорних і кольорових металів від оподаткування ПДВ до 2027 року.

Що стосується 2023 року, то за повідомленням Державної митної служби України «за 10 місяців 2023 року завдяки стійкості та відповідальності українського бізнесу Держмитслужба перерахувала до держбюджету 375,9 млрд грн» [2]. Така ситуація пояснюється тим, що з середини 2023 року було припинено дію ряду пільг на операції з постачання товарів на митну територію України (наприклад пального та товарів для блекауту).

Крім того, для підвищення рівня доходів від митниці у 2023 році запроваджено ряд заходів, основними напрямками яких є: відміна більшості митних та податкових пільг, та збільшення ставок митних платежів на деякі імпорتنі товари. Вважаємо, що це допоможе відновити стабільність митних надходжень до держбюджету та стане запоруку формування бази для їх постійного зростання у майбутньому.

Список використаної літератури:

1. Доходи держбюджету України (2014-2023). Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/>.
2. Держмитслужба у жовтні 2023 року перерахувала до бюджету 48,3 млрд грн. Державна Митна Служба. URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/derzhmitsluzhba-u-zhovtni-2023-roku-pererakhuvava-do-biudzhetu-483-mlrd-grn-1351>.